

12. Gorban I. Current data on Status of Eagles in the West Ukraine. USSR / I.Gorban // World Working Group on birds of prey of the International Council for bird Preservation. – Berlin, 1985. – P. 28–29.

13. Tucker G.M. Birds in Europe: their conservation status./ G.M. Tucker // Bird Life Conservation Series № 3. – Cambridge, 1994. – 600 p.

Осуществлен анализ состояния природных популяций редких и исчезающих видов флоры и фауны природного заповедника "Расточье" с целью определить современный статус и угрозы для их существования и воспроизведения. Среди обнаруженных угроз для раритетного биоразнообразия заповедника доминируют антропогенные факторы, которые вызывают элиминацию видов или же заметные изменения в структуре биотопов и природных экосистем в целом.

Флора, фауна, редкие виды, угрозы, Расточье.

The analysis of populations of rare and endangered species of flora and fauna nature reserve "Roztochya" with the aim to establish the current status and existing threats to their existence and reproduction were done. Among the identified threats to the rare biodiversity of the reserve anthropogenic factors is dominated, that cause the elimination of the species or significant changes in the structure of habitats and natural ecosystems.

Flora, fauna, rare species, threats, Roztochya.

УДК 502:37:(477.72)

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА ЯК ШАНС ЛЮДСТВА

**Є. Флешар, доктор педагогічних наук
С. Гвардись-Щенсна, І. Кенчік, Т. Ланоха, магістри
Щецинський університет, Польща**

Екологічна освіта повинна стати фундаментальною основою сталого розвитку суспільства. Слід розробити сучасну стратегію формування екологічної свідомості за допомогою екологічної діяльності та виховання. Важливою складовою у формуванні екологічної освіти є практичні заняття у польових умовах.

Агенда-21, екологічна освіта, екологічне виховання, польові заняття.

Під час переходу суспільства на шлях сталого розвитку екологічна освіта стає все більш важливим фактором виживання людства. Вже починаючи з другої половини ХХ століття було прийнято низку комплексних заходів щодо захисту навколишнього природного середовища, одним з яких стала міжнародна програма «Agenda-21» («Агенда-21»).

Діяльність «Агенди-21» поділена на кілька напрямів:

- створення і розвиток місцевих підпрограм у містах та малих населених пунктах;

- екологічна освіта;
- м'який зелений туризм;
- органічне сільське господарство;
- підтримка регіонального виробництва продуктів і товарів;
- розвиток екологічно чистих технологій;
- використання альтернативних (поновлюваних) джерел енергії;
- збереження культурної спадщини;
- комплексне управління прибережними зонами;
- наукове співробітництво.

Основною метою екологічної освіти є формування у населення знань і навичок, які допоможуть розпізнавати впливи і наслідки антропопресу і ефективно запобігати їх згубній дії.

У процесі екологічної освіти формується екологічна свідомість, яка, у свою чергу, поколіннями складається в екологічну культуру [1, 2, 3].

Найефективнішим є практичний спосіб навчання. В екоєдукації таким засобом виступає екологічна стежка. Освітня стежка є важливим елементом популяризації природних цінностей. Це місце, де можна продемонструвати теоретичні передумови у практичній діяльності [1, 3]. На теоретичних заняттях студенти швидко навчаються робити відповідні висновки і характеризувати залежності за реальними діями, що відбуваються в екосистемах. Професор Тиха [1] вважає, що екологічна освіта має бути тісно пов'язана з природною дійсністю навчання. Завдання екологічної освіти реалізуються у п'яти основних категоріях: обізнаність, обмін інформацією, контакти, навички та участь.

За словами професора Б. Ставінського [4] суть екологічної освіти полягає у формуванні позитивно-екологічних поглядів і переконань.

Важливу роль в екологічній освіті, екології і суспільстві відіграє школа. Адже, чим раніше почати виховання, тим кращим буде результат. Щецинські школи мають на меті виконання таких завдань у цій галузі:

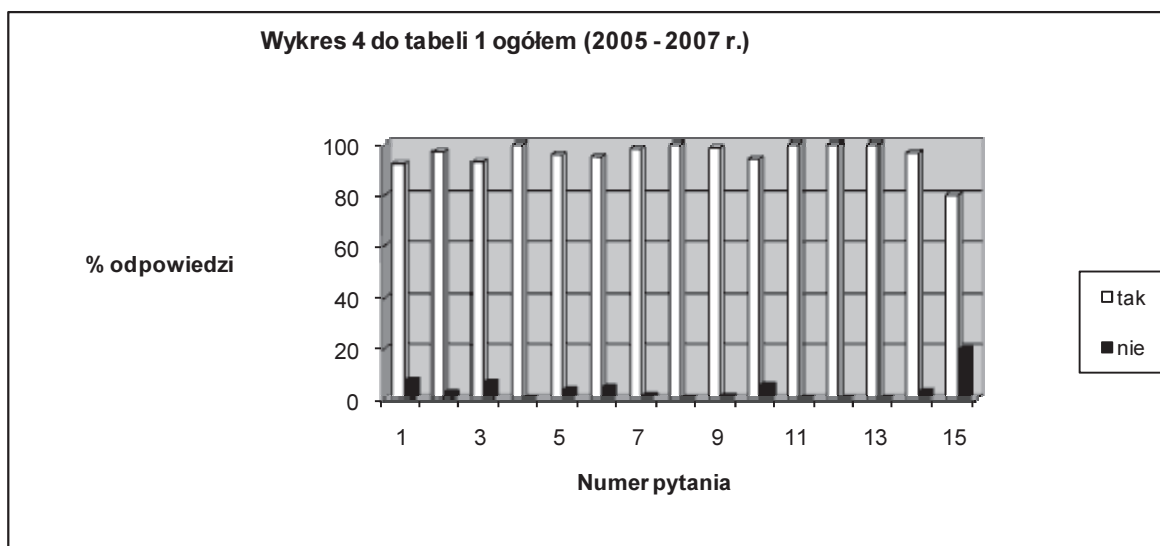
- 1) розвиток навичок спостереження за навколишнім середовищем і збір інформації про нього;
- 2) вивчення законів природи і взаємовідносин між природою і людиною;
- 3) розробка навички вирішення проблем відповідно до набутих знань і властивих природі цінностей;
- 4) стимуляція відчуття краси природи та її просторового порядку;
- 5) формування шанобливого ставлення до життя і здоров'я, свого і всіх інших істот.

Під час соціологічних досліджень рівня екологічної самосвідомості студентської молоді було опитано за допомогою анкетного тестування 247 студентів біологічних спеціальностей Щецинського університету, які відповіли на такі 15 запитань:

1. Знаю цілі й основи екологічної освіти і вважаю їх слушними.
2. Знаю, що таке екологічна свідомість, підтримую її ріст і розвиток.
3. Розвиток екологічної культури є необхідним і важливим у наш час.

4. Екологічна освіта сприяє збереженню довкілля.
5. Бачу реальні шляхи поліпшення екологічної ситуації довкола себе.
6. Спостереження за природними явищами вважаю дуже важливими.
7. Збагачення знань про довкілля вважаю надто важливим.
8. Здатність до логічного мислення, яке гарантує екологічну безпеку, вважаю дуже важливою.
9. Повну відповідальність за охорону довкілля вважаю дуже важливою.
10. Здобуття корисних етичних принципів вважаю за дуже важливе.
11. Вважаю себе другом навколишнього середовища.
12. Підтримую гасло: „Природа не збережеться сама” і розумію його зміст.
13. Усвідомлюю наслідки деградації довкілля.
14. Вбачаю необхідність внесення змін у господарювання природними ресурсами.
15. Належу до екологічних організацій і товариств.

Результати анкетування зображено на графіку: по вертикалі відкладено відсоток відповідей – білий стовпчик – «так», темний – «ні». По горизонталі, натомість – почергові (як вище викладено) питання.

Результати анкетування

Дослідження показують, що студенти добре обізнані з цілями і завданнями екологічної освіти і вважають їх правильними. Вони вважають також, що надбання екологічної освіти і культури є важливими і необхідними у наш час. Студенти бачать необхідність змін в управлінні природними ресурсами. Цікаво, що дуже високий відсоток студентів належить до природоохоронних організацій та екологічних об'єднань. Таким чином, екологічна освіта має бути фундаментальним елементом формування нової свідомості та сталого розвитку суспільства.

Список літератури

1. Fleszar E. Znaczenie i wykorzystanie dydaktycznej ścieżki przyrodniczej w edukacji leśnej / E. Fleszar // Stan środowiska przyrodniczego podstawowym warunkiem zdrowotności człowieka. – ZUPW OPTIMEX. Szczecin, 2004. – S. 17–26.

2. Fleszar E. Zrównoważony rozwój szansa ludzkości / E. Fleszar // Edukacja Biologiczna i Środowiskowa. Kwartalnik dla nauczycieli. – Nr. 2. – 2006. – S. 116–117.

3. Gwardys-Szczęśna S. Rola zajęć terenowych w edukacji studentów – przyszłych nauczycieli biologii / S. Gwardys-Szczęśna // Stan środowiska przyrodniczego podstawowym warunkiem zdrowotności człowieka. – ZUPW OPTIMEX. Szczecin, 2004. – S. 27–39.

4. Stawiński W. Pomiar i ocena efektów edukacji środowiskowej / Stawiński W. // Edukacja środowiskowa. Programy, metody, efekty. Zeszyty Naukowe, № 28. Instytut Badań Edukacyjnych. – Warszawa, 2002. – S. 30–42.

Экологическое образование должно стать фундаментальным элементом устойчивого развития общества. Следует разработать современную стратегию формирования экологического сознания через экологическую деятельность и экологическое образование. Важным элементом в формировании экологического образования есть практические занятия в полевых условиях.

Агенда-21, экологическое образование, экологическое воспитание, полевые занятия.

Environmental education should be a fundamental element of sustainable development. It should develop a joint strategy for development of environmental awareness through environmental activities and environmental education. An important element in shaping environmental education environmental awareness classes are off-road trails.

Agenda-21, environmental education, field classes.

УДК 502.3 (075)

РАРИТЕТНЕ БІОРИЗНОМАНІТТЯ ЗАПОВІДНОГО УРОЧИЩА «ПАВЛЮКОВО» (ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ)

Н.Я. Хлисту́н, кандидат біологічних наук,

О.П. Мометко

Чернівецький факультет НТУ «ХПІ»

На території заповідного урочища «Павлюково» Путильського району Чернівецької області виявлено 48 червонокнижних видів, що свідчить про велику цінність заповідного об'єкта і відповідність критеріям, які ставляться до ключових територій екологічної мережі.

Природно-заповідний фонд, ключові території, екологічна мережа, заповідне урочище, Червона книга України.

Створення екомережі має забезпечити збереження природного середовища, захист екосистем від негативних факторів, відновлення екосистем, які зазнали руйнації, та створення умов для розселення і міграції видів.

Ключовими територіями екологічної мережі є ділянки, які особливо цінні для збереження біорізноманіття в усіх проявах, насамперед, це тери-